

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSIION TIEDONANTO,

annettu 13 päivänä heinäkuuta 2017,

elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1169/2011 liitteessä II lueteltuja allergioita tai intoleransseja aiheuttavia aineita tai tuotteita koskevien tietojen ilmoittamisesta

(2017/C 428/01)

SISÄLLYS

	Sivu
1. Johdanto	1
2. Allergeeniluettelo (asetuksen (EU) N:o 1169/2011 liite II)	2
3. Valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden sisältämiä allergeeneja koskevien tietojen ilmoittamistavat (erityisesti asetuksen 21 artikla luettuna yhdessä 18 artiklan kanssa)	2
3.1 Kun elintarvikkeessa on ainesosaluettelo	2
3.2 Kun ainesosaluettelo ei ole	3
3.3 Samasta allergeenista peräisin olevien ainesosien merkitseminen	3
3.4 Poikkeus	4
3.5 Vapaaehtoinen toistaminen	4
4. Allergeeneja koskevat tiedot pakkaamattomissa elintarvikkeissa	5
5. Liitteen II päivittäminen	5

1. Johdanto

- Tiedonannolla on tarkoitus tukea yrityksiä ja kansallisia viranomaisia, kun nämä soveltavat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1169/2011⁽¹⁾, jäljempänä 'asetus', säädettyjä uusia vaatimuksia, jotka liittyvät tiettyjen allergioita tai intoleransseja aiheuttavien aineiden tai tuotteiden ilmoittamiseen (asetuksen 9 artiklan 1 kohdan c alakohta ja liite II).
- Asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, annetaan allergeenien merkitsemisestä uusia vaatimuksia verrattuna aikaisempaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2000/13/EY⁽²⁾.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/EY, neuvoston direktiivin 90/496/EY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/13/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 109, 6.5.2000, s. 29).

3. Uudessa lainsäädännössä vaaditaan erityisesti antamaan kuluttajille aina tiedot elintarvikkeiden, myös pakkaamattomien elintarvikkeiden, sisältämistä allergeeneista (9 artiklan 1 kohdan c alakohda ja 44 artikla). Jäsenvaltiot voivat kuitenkin edelleen toteuttaa kansallisia toimenpiteitä, jotka koskevat tapoja, joilla tiedot pakkaamattomien elintarvikkeiden sisältämistä allergeeneista asetetaan saataville. Valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta asetuksessa määritellään, miten allergeeneja koskevat tiedot on esitettävä elintarvikkeissa (21 artikla). Tämän seurauksena direktiivissä 2000/13/EY annetut ohjeet allergeenien merkitsemisestä on päivitettävä vastaamaan lainsäädännön muutosta.
4. Tiedonannolla ei myöskään rajoiteta Euroopan unionin tuomioistuimen tulkintoja.

2. Allergeeniluettelo (asetuksen (EU) N:o 1169/2011 liite II)

5. Asetuksen liite II sisältää luettelon elintarvikkeiden sisältämistä aineista tai tuotteista, jotka aiheuttavat allergioita tai intoleransseja. Luettelo on laadittu Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen (EFSA) hyväksymien tieteellisten lausuntojen perusteella⁽¹⁾.
6. Liitteen II yhteydessä on muistettava seuraavat seikat:
 - Liitteessä II olevassa 1 kohdassa luetellut ”viljat” muodostavat tyhjentävän luettelon.
 - Liitteessä II olevassa 3 kohdassa tarkoitetuilla ”munilla” viitataan kaiken siipikarjan muniin.
 - Liitteessä II olevassa 7 kohdassa tarkoitettulla ”maidolla” viitataan kotieläinten maitorauhasista saatuun maitoon.
 - Liitteessä II olevassa 8 kohdassa luetellut ”pähkinät” muodostavat tyhjentävän luettelon.
 - Liitteessä II luetellaan sellaisenaan mainittujen aineiden ja tuotteiden lisäksi myös niistä valmistetut tuotteet. Jos mikro-organismeja on ruokittu substraattilla, joka on liitteessä II lueteltu elintarvikkeen ainesosa, kyseisiä mikro-organismeja ei tule katsoa näistä substraateista peräisin oleviksi tuotteiksi.

3. Valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden sisältämiä allergeeneja koskevien tietojen ilmoittamistavat (erityisesti asetuksen 21 artikla luettuna yhdessä 18 artiklan kanssa)

7. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamista 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tietojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) ne ilmoitetaan ainesosaluettelossa 18 artiklan 1 kohdassa säädettyjen sääntöjen mukaisesti siten, että liitteessä II luetellun aineen tai tuotteen nimi mainitaan selkeästi; (...)

3.1 Kun elintarvikkeessa on ainesosaluettelo

8. Kun kyse on liitteessä II luetelluista gluteenia sisältävistä viljoista: kun ainesosat on tuotettu gluteenia sisältävistä viljoista, viljalaji on mainittava selvästi nimeltä, eli vehnä, ruis, ohra tai kaura.

Esimerkiksi: ohramallasetikka, kaurahiutaleet.

9. Kun käytetään nimityksiä ”speltti”, ”khorasan” tai ”durum”, viljalaji eli ”vehnä” on mainittava selvästi. Sanaan ”vehnä” voidaan liittää sana ”durum”, ”speltti” tai ”khorasan”, joka lisätään vapaaehtoisesti.

Esimerkiksi: vehnä tai vehnä (durum) tai durumvehnä,
vehnä tai vehnä (speltti) tai spelttivehänä.

10. Viljalajia koskevaan merkintään voidaan vapaaehtoisesti liittää sana ”gluteeni”.

Esimerkiksi: vehnäjauho (sisältää gluteenia) tai vehnäjauho (gluteeni).

11. Kun gluteenia lisätään sellaisenaan ainesosana, on ilmoitettava mistä viljalajista gluteeni on peräisin.

Esimerkiksi: gluteeni (vehnä), vehnägluteeni tai gluteeni (vehnästä),
dekstriini (vehnä) tai (vehnägluteeni), dekstriini (sisältää vehnää) tai (sisältää vehnägluteenia).

⁽¹⁾ http://www.efsa.europa.eu/EFSA/Scientific_Opinion/opinion_nda_04_en1,1.pdf

12. Kun jotain liitteessä II mainittua viljaa (esimerkiksi kauraa) sisältävä tuote täyttää komission täytäntöönpanoasetuksessa (EU) N:o 828/2014⁽¹⁾ annetut vaatimukset, tuotteessa voidaan käyttää merkintää ”gluteeniton” tai ”erittäin vähägluteeninen”. Liitteessä II mainittu vilja on kuitenkin mainittava korostetusti ainesosaluettelossa asetuksen 9 ja 21 artiklan mukaisesti.
13. Tuotteen sisältäessä pähkinöitä ainesosaluettelossa on ilmoitettava liitteessä II olevassa 8 kohdassa lueteltu laji eli mantelit, hasselpähkinät, saksanpähkinät, cashewpähkinät, pekaanipähkinät, parapähkinät, pistaasipähkinät, Macadamia- tai Queensland-pähkinät. Kun tuotteessa on käytetty ainesosia tai valmistuksen apuaineita, jotka ovat peräisin liitteessä II luetelluista pähkinöistä, ainesosa on ilmoitettava mainiten selvästi pähkinän erityinen nimi.

Esimerkiksi: aromi (manteli).

14. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta 44 artiklan 2 kohdan mukaisesti hyväksytyjen sääntöjen noudattamista 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tietojen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

(...)

- b) ainesosan tai tuotteen nimi, sellaisena kuin se on ilmoitettu liitteessä II, korostetaan ladonnalla, jolla se erottuu selvästi muusta ainesosaluettelosta, esimerkiksi kirjasinlajilla, kirjasyntyillä tai taustavärillä.”
15. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarjotaan tiettyä joustavuutta korostamiseen, jonka voi toteuttaa esimerkiksi kirjasinlajilla, kirjasyntyillä tai taustavärillä. Elintarvikealan toimija voi valita asianmukaisen tavan erottaa allergeeni muista ainesosista. On kuitenkin täsmennettävä sitä, mitä tietoja on korostettava.
16. Kun ainesosan nimi koostuu useasta erillisestä sanasta (esimerkiksi ”poudre de lait” tai ”latte in polvere”), riittää, että korostetaan sanaa, joka vastaa liitteessä II mainittua ainetta/tuotetta. Kun ainesosan nimi sisältää allergeenin nimen yhdessä sanassa (esimerkiksi saksan ”Milchpulver” (maitojauhe)), riittää, että korostetaan nimen osaa, joka vastaa liitteessä II mainittua ainetta/tuotetta.
17. Jos koostettu ainesosa sisältää liitteessä II lueteltuja aineita, jotka aiheuttavat allergioita tai intoleransseja, kyseiset aineet on merkittävä korostetusti ainesosaluettelossa.

Esimerkiksi: Banaanitäytteessä, joka sisältää munankeltuista, mansikkaa, sokeria, vettä, (...), sana ”muna” on korostettava. Voileivässä, joka sisältää munista valmistettua majoneesia, ”munia” on korostettava.

3.2 Kun ainesosaluetteloa ei ole

18. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos ainesosaluetteloa ei ole, 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja tietoja koskevassa maininnassa on oltava sana ”sisältää” ja sen jälkeen liitteessä II luetellun aineen tai tuotteen nimi.”

19. Kun elintarvikkeesta (kuten viinistä) ei vaadita ainesosaluetteloa, mutta sitä käytetään ainesosana tuotettaessa tai valmistettaessa toista elintarviketta, jossa on ainesosaluettelo, kyseisessä elintarvikkeessa olevat allergeenit on korostettava, jotta ne erotetaan muista ainesosista (sovelletaan 21 artiklan 1 kohtaa).

Esimerkiksi: ainesosat: ... viini (sisältää sulfiitteja), missä sana ”sulfiitteja” on korostettu.

3.3 Samasta allergeenista peräisin olevien ainesosien merkitseminen

20. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Kun tietyn elintarvikkeen eri ainesosat tai valmistuksen apuaineet ovat peräisin yhdestä ainoasta liitteessä II luetellusta aineesta tai tuotteesta, merkinnässä on mainittava tämä selkeästi kunkin asianomaisen ainesosan tai valmistuksen apuaineen osalta.”

⁽¹⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 828/2014, annettu 30 päivänä heinäkuuta 2014, kuluttajille annettavia tietoja siitä, että elintarvike ei sisällä gluteenia tai että gluteenia on vähennetty, koskevista vaatimuksista (EUVL L 228, 31.7.2014, s. 5).

21. Tätä vaatimusta varten viittausta liitteessä II mainittuun aineeseen (mainittuihin aineisiin) tai tuotteeseen (tuotteisiin) ei tarvitse toistaa yhtä monta kertaa kuin aineet mainitaan. Merkintä, josta käy ilmi, että eri ainesosat ovat peräisin yhdestä liitteeseen II sisältyvästä aineesta tai tuotteesta, täyttää vaatimuksen ja on hyväksyttävä. Viittaus on kuitenkin aina liitettävä suoraan ainesosaluetteloon, esimerkiksi esittämällä viitattu tieto ainesosaluettelon lopussa tai välittömässä läheisyydessä.

Esimerkiksi:

Elintarvike, joka sisältää vehnästä peräisin olevia lisäaineita, kantaja-aineita ja valmistuksen apuaineita, voidaan merkitä seuraavasti:

”...

— lisäaine ⁽¹⁾

— lisäaine ⁽¹⁾

— kantaja-aine ⁽¹⁾

— valmistuksen apuaine ⁽¹⁾

— ...

⁽¹⁾ vehnästä (missä ”vehnä” on korostettava).”

3.4 Poikkeus

22. Asetuksen 21 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Edellä 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tietojen mainintaa ei vaadita tapauksissa, joissa elintarvikkeen nimestä käy selvästi ilmi kyseinen aine tai tuote.”

23. Tämän vaatimuksen mukaisesti, kun elintarviketta myydään nimellä kuten ”juusto” tai ”kerma”, joka viittaa selvästi johonkin liitteessä II luetelluista allergeeneista (eli maitoon) ja josta ei vaadita ainesosaluetteloa 19 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisesti, kyseistä allergeenia ei tarvitse merkitä etikettiin.
24. Jos tällaista elintarviketta myydään käyttäen tavaramerkkiä/tuotenimeä, joka ei sinänsä viittaa selvästi yhteenkään liitteessä II lueteltuun allergeeniin, kyseistä merkkiä/nimeä olisi täydennettävä lisätiedolla, josta allergeeni ”käy selvästi ilmi”, kuten 21 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa säädetään.

Esimerkiksi:

”Ambert” (elintarvikkeen nimi) ja ”maatilalla valmistettu sinihomejuusto” (lisätekstinä elintarvikkeen nimen yhteydessä), missä juusto viittaa selvästi liitteessä II mainittuun aineeseen.

Koska se, missä määrin kuluttajat ymmärtävät kyseisten elintarvikkeiden nimen, todennäköisesti vaihtelee jäsenvaltiosta toiseen, asiaa on arvioitava tapauskohtaisesti.

25. Jos elintarvikkeen nimi viittaa selvästi johonkin liitteessä II lueteltuun allergeeniin ja kyseisessä elintarvikkeessa on (vapaaehtoinen tai pakollinen) ainesosaluettelo, elintarvikkeen sisältämä allergeeni on korostettava ainesosaluettelossa.

Esimerkiksi: ”Juusto (maito, suola, juoksute, ...).”, missä ”maito” on korostettu.

26. Kun elintarvikkeen nimi tuotteessa viittaa selvästi liitteessä II mainittuun aineeseen tai tuotteeseen, mutta tuote sisältää myös muita liitteessä II mainittuja aineita tai tuotteita, kyseiset allergeenit on ilmoitettava, jotta kuluttajat voivat tehdä tietoon perustuvia turvallisia elintarvikevalintoja.

3.5 Vapaaehtoinen toistaminen

27. Rajoittamatta tiettyihin elintarvikkeisiin tällä hetkellä sovellettavia unionin säännöksiä ⁽¹⁾ allergeeneja koskevien tietojen vapaaehtoinen toistaminen ainesosaluettelon ulkopuolella ei ole mahdollista. Käyttää ei saa myöskään sanaa ”sisältää” yhdistettynä liitteessä II luetellun aineen tai tuotteen nimeen eikä symboleja tai tekstiruutuja (ks. asetuksen johdanto-osan 47 kappale, 21 artiklan 1 kohta luettuna yhdessä 36 artiklan 1 kohdan kanssa).

⁽¹⁾ Esimerkiksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 479/2008 soveltamista koskevista eräistä yksityiskohtaisista säännöistä tiettyjen viinialan tuotteiden suojattujen alkuperänimitysten, maantieteellisten merkintöjen ja perinteisten merkintöjen sekä merkintöjen ja esittelyn osalta annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 607/2009 oleva 51 artiklan 2 kohta (EUVL L 193, 24.7.2009, s. 60).

4. Allergeeneja koskevat tiedot pakkaamattomissa elintarvikkeissa

28. Asetuksessa (EU) N:o 1169/2011 olevassa 44 artiklassa todetaan seuraavaa:

”1. Kun elintarviketta myydään loppukuluttajalle tai suurtalouksille pakkaamattomana tai kun elintarvike pakataan myyntipaikalla ostajan pyynnöstä taikka pakataan valmiiksi välitöntä myyntiä varten,

a) 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tietojen antaminen on pakollista;

(...)

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa kansallisia toimenpiteitä, jotka koskevat tapoja, joilla 1 kohdassa tarkoitettut tiedot tai niiden osat on asetettava saataville, ja tarpeen mukaan niiden ilmaisu- ja esitystapoja.”

29. Asetuksessa säädetään pakkaamattomien elintarvikkeiden pakollisista allergeeneja koskevista tiedoista.

30. Jäsenvaltiot voivat edelleen antaa kansallisia säännöksiä tavoista, joilla allergeeneja koskevat tiedot ilmoitetaan tällaisissa elintarvikkeissa. Periaatteessa sallittuja ovat kaikki tavat ilmoittaa allergeeneja koskevat tiedot, jotta kuluttaja voi tehdä tietoon perustuvan valinnan, esimerkiksi etiketti, muu liitemateriaali tai muu tapa, mukaan luettuina nykyaikaisen teknologian välineet tai suullinen viestintä (eli todennettavissa olevat suulliset tiedot).

31. Jos kansallisia toimenpiteitä ei ole, pakkaamattomiin elintarvikkeisiin sovelletaan valmiiksi pakattuja elintarvikkeita koskevia asetuksen säännöksiä. Asetuksen 13 artiklan mukaisesti tiedot allergeeneista on merkittävä kirjallisesti helpposti havaittavalla, luettavalla ja tarvittaessa pysyvällä tavalla. Näin ollen allergeeneja koskevia tietoja ei voida ilmoittaa vain kuluttajan pyynnöstä. Lisäksi sovelletaan asetuksen 21 artiklassa annettuja merkintävaatimuksia (3–21 kohta edellä).

5. Liitteen II päivittäminen

32. Asetuksen 21 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Parempaan kuluttajainformaation varmistamiseksi ja ottaakseen huomioon viimeisimmän tieteellisen ja teknisen tiedon komissio tarkastelee järjestelmällisesti uudelleen liitteessä II olevaa luetteloa ja saattaa sen tarpeen mukaan ajan tasalle delegoiduilla säädöksillä 51 artiklan mukaisesti.

(...)”

33. Liitteen II luettelon päivitys voi tarkoittaa aineen lisäämistä luetteloon tai aineen poistamista luettelosta. Kun kyseessä on ruoka-allergeenien poistaminen luettelosta, direktiivissä 2000/13/EY ⁽¹⁾ annetaan erityisiä säännöksiä, joiden mukaan asianomaiset voivat toimittaa komissiolle tutkimuksia, joiden mukaan tietyistä allergeeneista on osoitettu tieteellisesti, etteivät ne voi aiheuttaa haittavaikutuksia. Näitä erityisiä säännöksiä ei ole säilytetty asetuksessa. Se ei kuitenkaan estä mahdollisia asianomaisia toimittamasta komissiolle näyttöä, jonka mukaan liitteessä II luetelluista aineista peräisin olevat tuotteet eivät todennäköisesti, tietyissä olosuhteissa, aiheuta haittavaikutuksia yksilöissä.

34. Kyseiset tiedot on valmistettava EFSA:n ohjeiden ”Guidance on the preparation and presentation of applications pursuant to Article 6 paragraph 11 of Directive 2000/13/EC” ⁽²⁾ mukaisesti ja lähetettävä komissiolle vähintään kahtena kappaleena sähköisessä muodossa (CD-levyt tai muistitikut) seuraavaan osoitteeseen:

Directorate General for Health and Food Safety, Unit E1
European Commission
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ Ks. direktiivin 2000/13/EY 6 artiklan 11 kohdan toinen alakohta.

⁽²⁾ EFSA Journal 2013; 11(10):3417.